UUTISET

Hallituksen rakennepoliittinen paperi on toiveiden tynnyri. **LAURI KONTRO PUNKTISSAAN**

PÄIVÄN PUNKTI

Toiveiden tynnyri

Hallituksen rakennepoliittinen paperi on toiveiden tynnyri. Hallitus toivoo hartaasti, että ajat paranisivat ja velkaantuminen pysähtyisi.

Suomen ongelma on velka. Valtion velka jatkaa kasvuaan eikä loppua ainakaan vielä näy.

Syömävelan kasvulle on annettu hienolta kalskahtava nimi, kestävyysvaje. Vajetta tosiaankin kestää tällä menolla vielä kauan.

Suomi on saavuttamassa rajan, jossa kuuluisat emu-kriteerit alkavat kolista. Yksi näistä mittareista on julkinen velka, joka ei saisi ylittää 60 prosenttia kansantuotteesta. Raja on tietysti veteen piirretty viiva, onhan esimerkiksi Saksalla velkaa enemmän kuin tuo 60 prosenttia. Kuitenkin, jos velkaantumista ei voida suitsia, ollaan pian Kreikan tiellä.

Hallitus kokosi yhteen listan asioista, jotka pitäisi muuttaa. Kuntien tehtäviä karsimalla voitaisiin säästää muutama sata miljoonaa, mikä on tietenkin paljon rahaa.

Nyt mennään toiseen suuntaan kuin aiemmin. Tähän asti valtio on laittanut kuntien niskaan uusia velvoitteita. Valtionverotusta on kevennetty, ja kunnat ovat joutuneet verottamaan enemmän.

Raha on kiertänyt taskusta toiseen, mutta ei ole tehnyt pesäänsä mihinkään.

Hallitus pakottaa nyt kunnat säästämään sosiaalimenoista ja koulutuksesta. Suurin säästökohta on vanhustenhuolto. Hallitus haluaa siirtää paljon vanhuksia vanhainkodeista ja muista laitoksista kotihoitoon.

Paljonko tämä oikeasti säästää rahaa, sitä ei kukaan näytä tietävän. Oppivelvollisuusikäraja nostetaan 17 vuoteen, mutta samalla kasvatetaan luokkakokoja. Kirjastoja suljetaan, lukioita harvennetaan ja ammattikouluja vähennetään. Koulutus, jonka pitäisi olla suomalaisten suuri vahvuus, joutuu ensimmäisenä leikkauslistalle.

Suuret päätökset hallitus jätti ilmaan. Eläkejärjestelmän rukkaus jätettiin työmarkkinajärjestöjen tehtäväksi. Nämä järjestöt ovat valtio valtiossa ja sanelevat hallitukselle, mitä saa tehdä ja mitä ei. Suomalaisen korporaatiojärjestelmän voimaa kuvaa, että hallitus ei linjaa edes omaa mielipidettään. Ay-pomot ja eläkeyhtiöiden johtajat sanelevat linjat.

Toisaalta, tähän ja muihin vaikeisiin asioihin pätee tuttu sääntö. Jos ei mitään tee, niin eipähän tee myöskään virheitä.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Dohan kauppakierroksella kitkutellaan vähienkin tavoitteiden saavuttamiseksi

Maailman kauppajärjestön ministerikokous toistanee aiempaa kaavaa. Vaikka tavoitteet on laskettu minimiin, on sopiminen työn takana.

Tyynen valtameren saarella Balilla pidettävään kokoukseen osallistuu Suomesta vain ulkomaankauppa- ja eurooppaministeri **Alexander Stubb** (kok.). Maa- ja metsätalousministeri, Stubbin puolueveli **Jari Koskinen** seuraa tilannetta kotimaasta.

Stubbin avustajakaartiin kuuluu Balilla kaksi pitkän linjan kauppapolitiikan tuntijaa maa- ja metsätalousministeriöstä.

”Näyttää supistuvan koko homma. Mitä lähemmäs kokousta tullaan, sitä vähemmän on sovittavaa”, Koskinen kuvasi viime viikon lopulla.

”Tärkeintä on se, että saadaan Balilta nyt edes minipaketti ruokaturvasta, tariffikiintiöiden hallinnoinnista sekä kehitysmaiden kohtelusta”, arvioi Stubb.

Kun kauppaneuvottelut ovat olleet käytännössä pysähdyksissä vuosia, koko järjestelmän uskottavuudelle on tärkeää kokoontua yhteen ja saada sovittua ”edes jotain”, ministeri painottaa.

Suomen miehitys Balin kokouksessa kertoo sen, mikä maailmalla on ollut näkyvissä viime vuodet. Kahdenväliset ja alueelliset kauppasopimukset ovat se tie, jota ainakin maailmankaupan suuret tekijät kulkevat.

Vielä vuoden 2005 Hongkongin ministerikokouksessa lähestulkoon joka EU-maalta oli paikalla sekä kauppa- että maatalousministeri.

Kauppaa tarvitaan

Suomi kuten moni muukin maa elää kaupasta: 40 prosenttia bruttokansantuotteesta tulee siitä. Alexander Stubb ottaa esimerkiksi elintarvikkeet, joita viedään 1,6:lla ja tuodaan 4,7 miljardilla.

”Hienoa huomata, kuinka ruokakauppojen hyllyjen tarjonta on monipuolistunut parissa vuosikymmenessä. Mutta toki meidän pitäisi tehdä paljon enemmän viennin eteen, koska siihen olisi edellytyksiä.”

Monenkeskisen kauppajärjestelmän suuri kysymys on nyt se, miten ihmiskunta luo lisäarvoa, eli miten kauppaa oikeasti käydään.

”Tulliviranomaisten tulokulma siitä, että tuonti on pahasta ja vienti hyvästä, ei enää istu”, Stubb sanoo.

»Liian moni päätös on tehty keskiyön jälkeen. Maailma olisi fiksumpi paikka, jos toimittaisiin toisin.«

ALEXANDER STUBB

”Otetaan esimerkiksi tämän Nokian puhelimen arvoketju, jossa on mukana toistakymmentä maata eri puolilta maailmaa: se on suunniteltu Suomessa, monet komponentit valmistettu Kiinassa ja kameran osat kaiketi Japanissa. Laite on koottu Koreassa. Sen kyljessä pitäisi lukea ’made in the world’.”

Tämä ei silti tarkoita, etteikö Nokian älypuhelimien tai yksinkertaisten t-paitojenkin arvosta jäisi useita kymmeniä prosentteja Suomeen, jos ne on täällä suunniteltu tai niissä on muutoin paljon suomalaista työtä, hän tähdentää.

Vaikea ja tärkeä ruokaturva

Dohan kierroksen tärkein lähtökohta oli saada kehitysmaat mukaan kaupankäyntiin.

”Laajasti katsoen olen sitä mieltä, että kauppa on parempi keino kuin kehitysapu.”

Kaupan vapauttaminen Afrikan maiden kesken ja toisaalta esimerkiksi EU:n ja Afrikan maiden välillä on ainoa kestävä tie köyhyyden vähentämiseen, koska kauppa luo talouskasvua ja työtä.

”Mutta emme ihan pulmusia tässä ole itsekään”, hän sanoo tarkoittaen meillä koko EU:ta.

”Jos olemme valmiita antamaan kehitysapua vain periaatteella, että ’jos te ette tue omaa maataloutanne, sitten saatte X euroa apua’, ei se ihan oikein ole.”

”Ruokaturva tuntuu meille Suomessa itsestäänselvyydeltä, mutta niin ei ole muualla. Joskus tuntuu, että osalle EU-maista on edelleen tärkeämpää suojata omaa ruuantuotantoa kuin huolehtia varsinaisesta ruokaturvallisuudesta”, hän sanoo otsa rypyssä.

”Eikä me siinäkään reiluja olla.”

Yötöiksi mennee taas

Kansainväliset talous- ja ruokakriisit ovat vanhentaneet 12 vuoden aikana Dohan kierroksen asialistan niin, että nyt on vaikeuksia saattaa kierros kaikkia tyydyttävään loppuun.

”Tarvittaisiin tyylikäs saattohoito”, Stubb sivaltaa.

Syyskuussa WTO:n pääjohtajana aloittanut **Roberto Azevêdo** on tehnyt Alexander Stubbin mukaan hyvää työtä hajauttamalla neuvottelut syksyn aikana työryhmiin. Silti vääntöä on käyty ihan Balin kokoukseen asti.

Stubb veikkaa, että ennen torstaita jälleen kerran istutaan pitkään, kun vähäistenkin päätösten syntyyn tarvitaan ensin ”vähän draamaa”.

”Yöllä tapahtuvat neuvottelut taitavat olla ihan osa ihmisluontoa. Liian moni päätös on tehty keskiyön jälkeen. Maailma olisi fiksumpi paikka, jos toimittaisiin toisin”, aamuihmiseksi tunnustautuva ministeri tuumii.

KAIJALEENA RUNSTEN

MARKKU VUORIKARI

Kauppaneuvottelut ovat monimutkainen laji ministerille. Vain puolustuspolitiikka vastaa lyhenteiden määrässä ”kaupparatsujen termiviidakkoa”, Alexander Stubb vertaa.

KAUPPAPOLITIIKKA

Komissio johtaa, neuvosto päättää

Yhteisessä kauppapolitiikassa EU-komissio neuvottelee jäsenmaiden puolesta: unionia edustaa Balin kokouspöydässä kauppakomissaari Karel de Gucht.

Kauppaministerit kokoontuvat Balilla niin sanottuun yleisten asioiden neuvostoon, joka päättää EU:n kannan.

Kahdenvälisistä kauppasopimuksista EU neuvottelee WTO:n ulkopuolella Yhdysvaltain, Japanin, Intian ja Malesian kanssa.

Kanadan ja Korean kanssa on vast´ikään solmittu vapaakauppasopimukset.

Kiinan kanssa on vasta aloitettu tunnustelut neuvottelemalla investointisuojasta.

Kaikkiin kauppasopimuksiin tarvitaan EU-parlamentin vahvistus, ennen kuin ne astuvat voimaan.

KAUPPAKIERROS

Doha täynnä vastoinkäymisiä

Dohan kehityskierros käynnistettiin Qatarin pääkaupungissa Dohassa marraskuussa 2001.

Kauppaneuvottelut piti saaman alkuun Seattlessa vuonna 1999, mutta kokous keskeytettiin mellakoiden vuoksi.

Neuvottelut ovat takkuilleet koko ajan: Cancunin kokous päättyi tuloksettomana syksyllä 2003.

Ainoat tulokset – nekin ehdolliset – on sovittu Hongkongissa joulun alla 2005.

Monenkeskisen järjestelmän tärkeydestä kertoo, että WTO on silti kasvanut tasaisesti: Jordania oli sen 136. jäsen vuonna 2000.

Balin ministerikokouksessa Jemen nostaa WTO:n jäsenmäärän 160:een.

Vientitukien kohtelu ainoa vaikea kysymys

Maatalouden osalta ratkaisuun pyritään kolmessa asiassa. Kaksi ensimmäistä – kehitysmaiden ruokaturva-aloite ja tariffikiintiöiden hallinta – ovat maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskisen** (kok.) mukaan Suomen ja EU:n kannalta ongelmattomia, koska ne ovat enemmän hallinnollisia kuin poliittisia.

Kolmas on kuitenkin hiertänyt Dohan kierroksella ennenkin. Hongkongin ministerikokouksessa vuonna 2005 sovittiin, että maatalouden erilaisista viennin tukitoimista luovutaan, mikäli myös muilla elinkeinosektoreilla päästään tyydyttävään ratkaisuun.

Nyt viennin tuki on kuitenkin jälleen pöydällä.

”Jos niiden suhteen jotakin tehdään, sopimuksen pitäisi rajata kaikkia mahdollisia vientitukien muotoja eikä vain sellaista, mitä EU on käyttänyt.”

”USA käyttää elintarvikeapua, joillain mailla on valtionyhtiöitä ja joillain vientiluototusta. Ne pitäisi sitten katsoa kaikki läpi”, Koskinen tähdentää.

”Vientituetkin näyttäisivät menevän siihen suuntaan, ettei sitovaa päätöstä synny. Se sopii varmaan meille”, hän ennakoi loppuviikolla.

Ministeri muistuttaa myös, ettei vientiä tulevaisuudessa ehkä tarvitse tukea yhtä paljon, kun maailman ruuantarve kasvaa. EU ei ole maksanut vientitukia viime vuosina lainkaan.

MTK:n kansainvälisten asioiden johtaja **Juha Ruippo** on ministerin kanssa samoilla linjoilla.

”Hongkongissa sovittiin vientikilpailusta ihan eri lailla kuin nyt. Australia ja Kanada ovat ajaneet valtion vientiyhtiönsä alas. Toisaalta Kiina rakentaa hyvin aggressiivisesti vastaavaa järjestelmää”, hän varoittaa.

”Intia tähtää interventioon”

Ruippo suhtautuu Koskista kriittisemmin alunperin Intialta tulleeseen ruokaturva-aloitteeseen. Sen lähtökohta on, että WTO:n kehitysmaajäsenet saisivat käyttää kansallista tukea varastoidakseen ruokaa, jota jaettaisiin köyhille.

”Intian politiikka vastaa periaatteiltaan EU:n vanhaa interventiojärjestelmää, koska markkinoille työntyisi helposti tavaraa lähes millä hinnalla vain”, hän sanoo.

”Varastointi on Aasian ilmastossa muutenkin hankalaa, koska tavaraa on kierrätettävä. Tilanne saattaa äkkiä sotkea markkinoita. Se on lähialueiden, kuten Pakistanin, kannalta ongelmallista.”

MTK:n kanta on, että järjestelyn pitää olla selkeästi rajattu niin sisällöltään kuin voimassaololtaan, vaikka sitä esitetäänkin kehitysmaan ruokaturvan näkökulmasta oikeutettuna.

KAIJALEENA RUNSTEN

Olli Rehn halajaa liberaalien kärkiehdokkaaksi

EU-komissaari **Olli Rehn** (kesk.) asettuu ehdolle ensi keväänä pidettävissä eurovaaleissa.

Rehn ilmoitti ehdokkuudestaan lauantaina Euroopan liberaalidemokaattien puoluekokouksessa Lontoossa. Hän pyrkii keskustan ja RKP:n eurooppalaisen ALDE-emopuolueen kärkiehdokkaaksi toukokuun vaaleihin.

”Koen, että tulevina kuukausina ja eurovaaleissa ratkaistaan pitkälti Euroopan suunta. Haluan rakentaa Eurooppaa, jota uudistetaan ja jonka talous kasvaa ja työllisyys vahvistuu”, Rehn kommentoi tuoreeltaan.

Aiemmin keskustasta ovat asettuneet ehdolle muun muassa puolueen istuvat mepit **Anneli Jäätteenmäki** ja **Hannu Takkula**, kansanedustajat **Mirja Vehkaperä** ja **Elsi Katainen**, ex-kansanedustaja **Timo Kaunisto,** Helsingin Sanomien entinen päätoimittaja **Mikael Pentikäinen** sekä kunniapuheenjohtaja **Paavo Väyrynen**.

Puolueen listalla on nyt kaksi ääripäätä: unionin ytimissä vaikuttava Rehn sekä tunnettu EU-kriitikko Väyrynen edustavat vastakkaisia laitoja EU- ja eurokysymyksissä.

JUKKA KOIVULA

Outokumpu järjestelee toimintaansa uudelleen

Teräsyhtiö Outokumpu on ryhtynyt mittaviin järjestelyihin taseensa vahvistamiseksi ja Euroopan unionin kilpailuviranomaisten vaatimusten täyttämiseksi.

Outokumpu myy Italiassa olevan Ternin ruostumattoman teräksen tehtaansa ja palvelukeskuksensa saksalaiselle Thyssen Kruppille.

Samalla myydään VDM:n erikoismetalliseosliiketoiminnat kokonaisuudessaan Thyssen Kruppille, joka luopuu vajaan kolmanneksen osuudestaan Outokummusta.

Näistä osakkeista valtionyhtiö Solidium ostaa osan, jonka jälkeen sen osuus Outokummusta nousee viidenneksestä kolmannekseen.

Taseensa kohentamiseksi Outokumpu järjestää myös 650 miljoonan euron osakeannin. Siitä puolet on vahvistettu ja loput on pankkien takaamaa.

Järjestelyt vaativat vielä kilpailuviranomaisten hyväksynnän. **MT**